

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Mediální prezentace biatlonistů a biatlonistek v Soči v deníku MF Dnes z genderové perspektivy
Autorka: Barbora Vaněčková
Oponentka: Mgr. Magdaléna Šťovíčková Jantulová

Ve své práci si studentka Barbora Vaněčková dala za cíl zkoumat „celkový mediální obraz vybraných sportovců a sportovkyň“ (s.6). Konkrétně si položila otázku: „zda a v jaké míře se v odvětví sportu (biatlonu) a v jeho mediální prezentaci vyskytují genderové stereotypy a odlišné nahlížení muže a ženy“ (s.6). Toto zvolené výzkumné téma je relevantní pro bakalářskou práci. Uvítala bych však přesnější vymezení výzkumné otázky. Studentka vyjma míry výskytu genderových stereotypů totiž v práci prezentuje také podobu těchto stereotypů, což není ve výzkumných otázkách zmíněno. A dále, vzhledem k tomu, že se rozhodla pro kvantitativní obsahovou analýzu mediálních sdělení, očekávala bych v metodologické části práce podrobněji prezentované měřené proměnné.

K teoretické části této práce má dvě zásadní připomínky. První se týká obsahu, druhá literatury, která byla použita autorkou k jejímu zpracování. Teoretická část práce obsahuje řadu kapitol, které tematicky jen okrajově souvisí s tématem práce. Poskytují sice čtenáři obecný a široký vhled do problematiky genderu, genderové socializace, genderových stereotypů, ale neposkytuje studentce vhodný podklad pro studium problému, který si studentka stanovila. Chybí jednak bližší specifikace tištěných médií (studentka se věnuje jen médiím obecně) a dále bych ocenila, kdyby byla věnována větší pozornost tomu, jak média zkreslují obrazy mužů a žen. Tomuto klíčovému tématu je v práci věnována jedna kapitola v rozsahu dvou stran (4.1.3), dále pak kapitola 4.3. v rozsahu 3 normostran a kapitola 5.3 v rozsahu jedné normostrany. Druhá výtka se týká použité literatury. Většina kapitol s genderovou tematikou je zpracována z jedné publikace od autorek Renzetty, Curran (2003). Teoretická část práce má být zpracována z více zdrojů a s ambicí vytvořit přehledovou stat' na zvolené téma. Dále se předpokládá se, že student bude pracovat spíše s primárními texty, spíše než z učebnicemi (což publikace od Renzetti a Curran je) a v neposlední řadě bude využívat také zahraniční literaturu, kterou studentka používá jen okrajově a parafrázuje z nich jen několik málo odstavců.

Pro svůj výzkum, jak už bylo uvedeno v úvodu, studentka použila kvantitativní obsahovou analýzu mediálních sdělení. Tato výzkumná metoda byla zvolena vhodně. Studentka však v metodologické kapitole neuvádí, jak analyzovala obrazový materiál, který je do analýzy také zařazen. Nerozlišuje tak mezi analýzu textu a obrazu. Konkrétně se zaměřila na mediální sdělení v tištěném deníku MF Dnes v období Olympiády. Očekávala bych, že volba média bude lépe zdůvodněna a především bude provedena systematičtější kritika zkoumaného pramene.

V analýze nejprve prezentuje studentka data „o celkovém počtu výskytů jednotlivých sportovců a sportovkyň“ (s.36). Míru celkového výskytu zmínek o jednotlivých sportovcích a sportovkyních dává studentka dále to přímého vztahu

s výkony a medailovými umístěními. Chybí však data, která by tento vztah mezi zvolenými proměnnými dokazovala a dále je otázkou, proč je věnována pozornost právě vztahu mezi těmito dvěma typy proměnných vzhledem k výzkumnému tématu. Podobná otázka mne napadá také např. u informací o typu a umístění článků a o autorech článků, jak souvisí s tématem výskytu genderových stereotypů. Není to z prezentovaného textu patrné.

Dále se studentka věnuje výskytu generického maskulina a nekorektnímu označování či expresivní označování. V této souvislosti by mě zajímalo, jak autorka při analýze určovala, co označit za slabší a co za silnější expresivní oslovení. V kódovací knize najdeme jen velice obecné popisy. Na straně 47 autorka pak prezentuje závěr, kdy uvádí: „mediální obrazy každé/ho sportovce a sportovkyně v tištěné verzi MF Dnes z větší části závisely na její/jeho schopnostech a dosaženém úspěchu, než na jiných okolnostech, které měly v moci média“. Zajímalo by mne, na základě jakých dat, studentka vytvořila tento závěr a dále, zda vzhledem k tomu, že studentka studovala literaturu o roli médií a mediálním obraze, tak zda tvrzení, že mediální obrazy jsou závislé na schopnostech zobrazovaného subjektu, považuje za relevantní a proč.

Dále studentka analyzovala obsahy fotografií. Mimo jiné se zaměřovala na výskyt jednotlivých závodníků a závodnic na fotografiích. V závěru pak uvádí, že ženy byly pro média „mírně zajímavější“. Když se však podívána na data, která jsou v textu uvedena, tak rozdíly ve výskytu osob na fotografiích jsou tak malé, že se naskytá otázka, zda je relevantní na základě těchto dat udělat uvedené závěry.

Na závěr analytické části studentka zařazuje exkurz, který nazývá Muži a ženy v redakci MF Dnes. Otázkou je, proč je tato kapitola zařazena do této práce, když se tematicky nevztahuje k výzkumnému problému a dále, proč je zařazena do empirické části práce, když prezentovaná data neobsahují žádná primární data, která by autorka sebrala v rámci svého výzkumu, potažmo formou obsahové analýzy mediálních sdělení.

Závěr práce je dosti stručný (jedna normostrana). Autorka jen velice stručně shrnuje svá zjištění. Jedná se především o deskripci mediálních obsahů, která není doplněna o autorčinu analýzu těchto zjištění s případným využitím teoretických poznatků. V textu je jen uvedeno, že některé závěry se neshodují s nastolenými teoriemi. Bohužel se nedozvídáme o které konkrétní závěry a teorie jde. Budu ráda, když toto studentka blíže ozřejmí u obhajoby.

Vzhledem k uvedeným problémům, práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře s přihlédnutím k obhajobě.

V Praze 18.8. 2015